

Asia: VN/34423/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapolttoaineista annetun lain 2 §:n ja 38 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi laeiksi biopolttoöljyn käytön edistämisestä annetun lain 5 §:n muuttamisesta sekä biopolttoaineista, bionesteistä ja biomassapoltto-aineista annetun lain 2 §:n ja 38 §:n muuttamisesta

Lämmitysenergia Yhdistys ry (LEY) katsoo, että biopolttoöljyn käyttöön lämmityksessä tulee kannustaa, koska se on kuluttajalle edullisempi vaihtoehto kuin koko lämmitysjärjestelmän uusiminen.

Biopolttoöljy on tuotu Suomessa markkinoille myös 100 % uusiutuvana polttoöljynä, jota on mahdollista hyödyntää olemassa olevissa lämmitysjärjestelmissä. Lämmitys-kattilat on Suomessa suunniteltu jo kymmeniä vuosia sitten niin, että ne soveltuvat uusiutuvalla HVO-pohjaiselle lämmitysöljylle. Polttimet on testattu soveltuviksi uusiutuvalla HVO polttoöljylle jo 2009–2011, jonka pohjalta on myöhemmin tehty myös tarkennettuja jatkotutkimuksia ja nykyiset uudet polttimet on voitu vielä tarkemmin säätää ko. tuotteen käyttöön,

LEY on myös omalta osaltaan valmistanut merkintätarrat, jotka on jaettu kesän 2022 aikana yhdistyksen jäsenistölle, joilla on öljypoltinpätevyudet. Tarralla merkitään polt-timet, jotka on valmiiksi säädetty soveltuvaksi uusiutuvan HVO-poltoöljyn käyttöön.

Lainsäädännön tulee käsityksemme mukaan noudattaa teknologianeutraalisuuden periaatetta. Uusiutuvan polttoöljyn käyttö ja käytön lisääminen varmistaa osaltaan tämän periaatteen

toteutumista Suomessa. Samalla on kuitenkin muistettava, että lainsäädännöllä toimeen pantavien velvoitteiden on myös oltava kohtuullisia ja oikeudenmukaisia.

Kaikkia nyt käytössä olevia politiikkatoimia ei voi pitää teknologianeutraaleina. Esi-merkiksi tuki öljylämmityksestä luopumiseen asuinrakennusten lämmityksessä ei ole teknologianeutraali, koska tuen edellytyksenä on luopuminen toimivan teknologian käytöstä kokonaan, vaikka järjestelmässä olisi mahdollista hyödyntää uusiutuvaa polttoainetta tai uudistaa järjestelmä uusiutuvaa rinnakkaislämmitystä (hybridi) hyödyntäväksi. Myös nykyaikaiset öljylämmitystekniikat parantavat merkittävästi energia-tehokkuutta.

Öljylämmityksestä luopumistuen yksiselitteisenä edellytyksenä on irrottautuminen öljylämmitysteknologiasta, vaikka juuri tätä teknologiaa parantamalla, uudistamalla, sekä täydentämällä sitä uusiutuvaa energiaa hyödyntävällä rinnakkaisteknologialla päästäisiin pienempiin päästöihin kuin useimmilla tuettaviksi määritellyillä lämmitys-muodoilla. Tämä koskee erityisesti lämmöntuotantoa silloin, kun lämmitystarve on suurimmillaan eli huipputuotannon jaksoja talviaikaan.

Nestemäiseen polttoaineeseen perustuva lämmitys on hajautettu, tarvittaessa täysin omavarainen lämmitysmuoto, joka osaltaan parantaa energiahuoltovarmuuttamme ja vähentää riippuvuutta sähköstä ja erityisen merkittävästi sähkön huipputehon tarvetta kylminä vuodenaikoina. Tämä tulisi ottaa nyt vakavasti huomioon, kun energian ja erityisesti sähkön toimitusvarmuus on Euroopassa käytävän sodan vuoksi noussut aivan uuteen polttopisteeseen.

Myös ympäristöministeriön ehdotuksessa vuoden 2023 talousarvioesitykseen tode-taan, että ”Vahvistamme hajautettua ja omavaraista energiantuotantoa, jotta voimme turvata suomalaisten energiansaannin.” Täydelliseen luopumiseen nestemäiseen polttoaineeseen perustuvasta lämmityksestä tähtäävät politiikkatoimet (tuet) eivät kuiten-kaan täytä mainittua tavoitetta, kun samalla myös hybriditeknologian hyödyntäminen hylättäisiin.

Biopolttoaineen kohtuullinen jakeluelvoite ja sen kasvattaminen nyt ehdotetulla lailla loisi osaltaan kuvan jatkuvuudesta ja ennustettavuudesta myös nestemäisen polttoaineeseen perustuvan lämmityksen osalta, mikä on lämmitysjärjestelmien haltijoiden kannalta hyvä asia ja kannustaisi myös tekemään järjestelmiin myös parannuksia. Tuki öljylämmityksestä luopumiseen on tämän kanssa ristiriidassa ja on omiaan luomaan suurta epävarmuutta lämmitysjärjestelmien omistajien keskuudessa. Tuki ei myöskään kannusta olemassa olevien järjestelmien uudistamiseen ja uusiutuvan polttoöljyn käyt-tämiseen pientaloissa. Tämän vuoksi VNA avustuksista öljylämmityksestä luopumi-seen pientaloissa (803/2921) olisi kumottava samalla, kun nyt puheena oleva laki jake-luvelvoitteen muuttamisesta säädetään. Samalla tulisi ehdottomasti tarkistaa myös määräaikaisesti voimassa olevan (2022–2027) kotitalousvähennyksen myöntämiskri-teereitä öljylämmitykseen liittyvien toimenpiteiden osalta. Korotetun vähennyksen saaminen edellyttää öljylämmitysteknologiasta luopumista, eikä se mahdollista ole-massa olevan teknologian parantamista hyödyntämään uusiutuvia energialähteitä joko nestemäisen biopolttoöljyn muodossa tai hybriditeknologian avulla. Kumpikin tuki-muoto on jyrkässä ristiriidassa teknologianeutraalisuuden periaatteen ja nyt ehdotetun biopolttoöljyn jakeluelvoitteen kasvattamisen kanssa.

Uusiutuvaa polttoöljyä ja hybridijärjestelmiä käyttämällä voidaan osaltaan varmistaa kovien pakkasjaksojen lämmönriittävyys ja samalla ehkäistä sähköverkkoon kohdis-tuvaa huippukuorman

tarvetta (sähköpiikkiä), joka aiheutuu mm. lämpöpumppuja käytettäessä, kun lisävastukset tulevat käyttöön. Mikäli kaikki nykyiset 130 000 öljylämmitteistä omakotitaloa siirtyisivät esimerkiksi lämpöpumppuihin, muodostuisi kovina pakkaspäivinä pahimmillaan sähköpiikki, joka tarkoittaisi noin 1040 MW:n lisätehon tarvetta.

Uusiutuva polttoöljy parantaa maamme huoltovarmuutta, koska uusiutuva polttoöljy on kotimainen tuote. Kuluttajan kannalta arvioituna myös hybridilämmityksen tekeminen olemassa olevaan öljylämmitteiseen taloon olisi paljon järkevämpi vaihtoehto kuin koko järjestelmän poistaminen. Vaadittava investointi olisi selvästi pienempi ja käytön kannalta laitteistot kestävät pidempään ja toimivat parhaalla hyötysuhteella. Sekä ilmaston että kustannustehokkuuden periaatteen kannalta tulisi olla mahdollista valita kulloinkin paras toimintamalli eikä ideologisista syistä pyrkiä estämään yksittäisen teknologian käyttämistä.

Vaikka jakeluvuorituksen korottamisella pyritään sinänsä myönteisiin tavoitteisiin, tulisi lainsäädännön vaatimusten kuitenkin olla kohtuullisia. Erityisesti vuosille 2026–2030 kerralla ehdotettu korotus vuorituoteeseen on liian jyrkkä, kun vuoriteho nelinkertaistettaisiin ehdotuksen mukaan viidessä vuodessa. Tämä aiheuttaisi polttoöljyn eri käyttäjäsektoreille mittavat kustannukset, joita ehdotuksessa on käsityksemme mukaan vähätelty.

Kevyen polttoöljyn kulutus on kutakuinkin yhtä suuri kuin dieselöljyn kulutus. Lämmitykseen kevyttä polttoöljyä käytetään kuitenkin vain noin 25 % tuotteen kokonaiskulutuksesta, kun muut sektorit kuten maatalous, koneurakoitsijat ja teollisuus kuluttaa pääosan tuotteesta ja maksaisivat myös pääosan biokomponentista aiheutuvasta kustannuslisästä.

Toisin kuin yrityssektoreilla kuluttajilla ei kuitenkaan ole mahdollisuutta siirtää kohtuuttomasti nousevia kustannuksia eteenpäin.

Ehdotusta olisikin tältä osin merkittävästi kohtuullistettava ottaen huomioon myös liikenteen jakeluvuoritteet ja kilpailu samoista polttoaineiden biokomponenteista markkinoilla mukaan lukien laiva- ja lentoliikenne. Vuorituotteesta huolimatta olisi samalla voitava toteuttaa myös maksimaaliset verokannustimet uusiutuvien, kestävästi tuotettujen biokomponenttien osalta.

Ehdotus olisi myös sovitettava yhteen markkinoilla vapaaehtoisesti (markkinaehtoisesti) tapahtuvan kehityksen kanssa. Kuluttajille on jo tarjolla täysin uusiutuva HVO-polttoöljy, jolla on ja tulee olemaan oma markkinansa jakeluvuoritteesta huolimatta.

Ilmastotavoitteiden mukaisesti tukemalla kuluttajia siirtymään uusiutuvan lämmitysöljyn käyttöön voidaan tavoitteet saavuttaa, mutta koska polttoaineiden hinnat ovat tällä hetkellä erityisen korkeita

olisi myös taloudellisten tukien hyödyntämistä parannettava niin uusiutuvan lämmitysöljyn käyttämiseen, uuden teknologian hyödyntämiseen öljy-lämmityksessä, kuin hybridilämmityksen tekemiseen, sen sijaan että nyt tuetaan vain sähköisiin järjestelmiin siirtymistä. Laitteistojen muuttaminen soveltuvaksi uusiutuvalle lämmitysöljylle parantaa laitteiden energiatehokkuutta myös käytettäessä fossiilista lämmitysöljyä.

Lämmitysenergia Yhdistys Ry

Arto Hannula

toiminnanjohtaja

Hannula Arto

Lämmitysenergia Yhdistys ry - Lämmitysenergia Yhdistys ry